

Գրանցված
22.02.2010
11010060

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
Հ Ի Ա Մ Ա Ն

№ 1017-Ն

07. 12 2009

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐԳԵՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0601
«ԳԱՀՎԵՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ԳԱՀՎԵՏԱՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱԹՈՐԿԻՉԸ ՉԱՏՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱԽԻՆ

Ղեկավարվելով «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջով և հիմք ընդունելով ՀՀ ԿԳ նախարարի 2009թ. մայիսի 12-ի «Նախնական և միջին մասնագիտական կրթության պետական կրթական չափորոշիչների և ուսումնամեթոդական փաստաթղթերի վերաբերյալ փորձագիտական եզրակացություն տալու նպատակով ստեղծվող ոլորտային հանձնաժողովների կազմը՝ ըստ մասնագիտական խմբերի հաստատելու մասին» N 445-ՆՔ հրամանով հաստատված ոլորտային հանձնաժողովների փորձագիտական եզրակացությունը.

Գ Ր Ա Մ Ա Ն Ե Ս

1. Չաստատել նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Գազվետարություն» մասնագիտության «Գազվետար» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:
2. Նախարարության աշատակազմի նախնական և միջին մասնագիտական կրթության վարչությանը (պետ՝ Ա.Աղբալյան) և օրենսդրության և իրավաբանական վարչությանը (պետ՝ Մ.Գրիգորյան)՝ սահմանված կարգով հրամանն ցերեպայացնել ՀՀ արդարադատության նախարարություն՝ պետական գրանցման:
3. Հրամանի կատարման հսկողությունը հանձնարարել նախարարի տեղակալ Ա.Ավետիսյանին:

ՆԱԽԱՐԱՐ

Ա.ԱՆՈՏՅԱՆ

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐԻԿԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
0601 «ՀԱՇՎԵՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ՀԱՇՎԵՏԱՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ**

ԳԼՈՒԽ 1

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐԻԿԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0601 «ՀԱՇՎԵՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ»
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ՀԱՇՎԵՏԱՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ**

1. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Արհեստավոր» որակավորման աստիճանի «Հաշվետար» որակավորումը հաստատված է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2008թ. հունիսի 31-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006թ. հունվարի 12-ի N 73-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 838-Ն որոշմամբ:
2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի յուրացումն իրականացվում է ուսուցման առկա և դրսեկության (էքստեռն) ձևերով:
3. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման համար Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2008թ. հունիսի 31-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006թ. հունվարի 12-ի N 73-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 838-Ն որոշմամբ սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.

1) կրթության առկա ձևով`

ա. միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթության հիմքով` 1 տարի

բ. հիմնական ընդհանուր կրթության հիմքով` ավագ դպրոցի կրթական ծրագրի հետ համատեղելու դեպքում` 3 տարի

2) դրսեկության (էքստեռնատ) ձևով ուսուցման տևողությունը համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հիմնական կրթական ծրագրերի հեռավար (դիստանցիոն) և դրսեկությամբ (էքստեռնատով) ուսուցման կարգերը հաստատելու մասին» N 1028-Ն որոշմամբ սահմանված կարգի որոշում է ուսումնական հաստատությունը:

4. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթության հիմքով և հիմնական ընդհանուր կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալը 1332 ժամ է, առավելագույն ծավալը` 2268 ժամ: Հիմնական կրթական ծրագիրը հիմնական ընդհանուր կրթության հիմքով` ավագ դպրոցի կրթական ծրագրի հետ համատեղելու դեպքում ուսումնառության տևողությունն ավելանում է 104 շաբաթով:

ԳԼՈՒԽ 2.

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՅԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0601 «ՀԱՇՎԵՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ՀԱՇՎԵՏԱՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆ ԱՎԱՐՏԱԾ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

5. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորմամբ մասնագետը կարող է իրականացնել հետևյալ զբաղմունքները.
- 1) կազմել տնտեսական գործառնությունների սկզբնական փաստաթղթեր, կատարել գրանցումներ գրանցամատյաններում,
  - 2) կազմել հաշվապահական թղթակցություններ, գրանցումներ կատարել սինթետիկ և անալիտիկ հաշվառման ռեգիստրներում,
  - 3) իրականացնել ներքին վերահսկողություն ապրանքանյութական արժեքների պահպանման վայրերում

6. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորմամբ շրջանավարտը իր մասնագիտական գործունեության ընթացքում պետք է իրականացնի հետևյալ պարտականությունները.

- 1) աշխատանքին համապատասխան նախապատրաստել նյութեր և հաշվապահության տվյալ ստորաբաժանման հաշվապահի անմիջական ղեկավարությամբ իրականացնել գործառնությունների հաշվառում,
- 2) սկզբնական հաշվապահական փաստաթղթերի կազմելը,
- 3) անալիտիկ հաշվառման ռեգիստրների հիման վրա հաշվառման առանձին ենթահամակարգերի վերաբերյալ հաշվետվություններ կազմելը,
- 4) դրամական փոխանցումների և ֆինանսական այլ գործառնություններին վերաբերող փաստաթղթերի կազմելը,
- 5) հաշվապահական հաշվառման տեսական և գործնական գիտելիքները աշխատանքի ընթացքում ծագող հիմնախնդիրները բացահայտելու և լուծելու համար կիրառելը:

ԳԼՈՒԽ 3.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՅԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ «ՀԱՇՎԵՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ՀԱՇՎԵՏԱՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ

7. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը շրջանավարտի համար պետք է ապահովի`

- 1) ժամանակակից անհատի և քաղաքացու ձևավորման պահանջներին համապատասխան ազգային և համամարդկային մշակույթի ու պատմության վերաբերյալ գիտելիքների յուրացում, դրանք մասնագիտական գործունեության ընթացքում կիրառելու հմտությունների ձևավորում,
- 2) մասնագիտական ոլորտի ընդհանուր գիտելիքների յուրացում, որոնք բավարար հիմք են հանդիսանում մասնագիտական խնդիրների հետ կապված հանձնարարությունները կատարելու համար,
- 3) մասնագիտական տեսական ու գործնական գիտելիքները կիրառելով արդյունավետ օգտագործել համապատասխան համակարգչային ծրագրեր,

- 4) մասնագիտական գործառնությունները համապատասխան նորմաների սահմաններում իրականացնելու հմտությունների ձևավորում,
- 5) մասնագիտական տերմինաբանության ճիշտ ընկալում և կիրառում,
- 6) մասնագիտական գործունեության ժամանակ համապատասխան գործողությունների սոցիալական հետևանքները հաշվի առնելու հմտություն,
- 7) մասնագիտական ինքնազարգացման և կատարելագործման նպատակով իրեն անհրաժեշտ տեղեկությունները մասնագիտական աղբյուրներից ձեռք բերելու հմտությունների ձևավորում,
- 8) աշխատանքային խնդիրների լուծման ժամանակ պատասխանատվություն ստանձնելու, լուծումները հիմնավորված իրականացնելու կարևորությունը պատկերացնելու, նման աշխատանքի պատրաստ լինելու մակարդակ,
- 9) ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ որոշակի փոփոխվող գործոններով իրավիճակներում աշխատելու համար հմտությունների ձևավորում:

ԳԼՈՒԽ 4.

ՊԱՐԱՆՁՆԵՐ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՅԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ «ՅԱՇՎԵՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ՅԱՇՎԵՏԱՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

8. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Յաշվետարություն» մասնագիտության «Յաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը շրջանավարտի համար ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է ապահովի՝

- 1) իմանալ ՀՀ Սահմանադրության, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև հարաբերությունները կարգավորող, իր բնագավառի օրենքների և նորմատիվ փաստաթղթերի հիմնական դրույթները,
- 2) տիրապետել հայոց լեզվին ,
- 3) հաղորդակցվել մեկ օտար լեզվով,
- 4) պատկերացում ունենալ առողջ կենսակերպի մասին, տիրապետել ֆիզիկական կատարելագործման ունակություններին և հմտություններին,
- 5) ծանոթանալ ազգային և համաշխարհային պատմությանն ու մշակույթին,
- 6) պատկերացում ունենալ անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական հարաբերությունների և գործընթացների մասին:

9. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Յաշվետարություն» մասնագիտության «Յաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը շրջանավարտի համար մաթեմատիկական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է ապահովի՝

- 1) ծանոթ լինել էկոլոգիական հիմնական հասկացություններին, բնապահպանական գլոբալ և տարածքային հիմնախնդիրներին,
- 2) պատկերացում ունենալ արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետել արտակարգ իրավիճակներում գործելու սկզբունքներին, ծանոթ լինել փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառույցներին և փրկարարական տեխնիկային, կարողանալ օգտագործել անհատական պաշտպանության միջոցներ:

10. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Յաշվետարություն» մասնագիտության «Յաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը շրջանավարտի համար

պետք է ապահովի առանցքային հմտություններին տիրապետում՝ ըստ աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլների:

11. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը շրջանավարտի համար պետք է ապահովի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների ձեռքբերում՝ ըստ աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլների:

ԳԼՈՒԽ 5.

ՊԱՅԱՆՋՆԵՐ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0601 «ՀԱՇՎԵՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ՀԱՇՎԵՏԱՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

12. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատություններում ուսումնական գործընթացն իրականացնում են մանկավարժական և ուսումնասօժանդակ անձնակազմի աշխատողները:

2) Հաստատության մանկավարժական աշխատողների կազմում ընդգրկվում են դասախոսներ, արտադրական ուսուցման վարպետներ:

3) Դասախոսական անձնակազմի աշխատողները, որպես կանոն, պետք է ունենան իրենց կողմից ուսուցանվող դասընթացի գծով բարձրագույն մասնագիտական կրթություն:

4) Հատուկ մասնագիտական դասընթացները պարապող դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է:

5) Ուսումնական պրակտիկան վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա համապատասխան մասնագիտական կրթություն և մասնագիտական աշխատանքի փորձ:

6) Արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:

13. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության ուսումնամեթոդական ապահովության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացումը պետք է ապահովված լինի ուսանողի համար մատչելի տեղեկատվական նյութերով (գրադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա), ինչն, ըստ բովանդակության, պետք է համապատասխանի մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների լրիվ ցանկին: Այդ առարկաների, ինչպես նաև ուսումնական գործընթացի կազմակերպման բոլոր ձևերի գծով (տեսական, գործնական պարապմունքների, ուսումնական, արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաների, կուրսային աշխատանքների) պետք է առկա լինեն համապատասխան դասագրքեր, ուսումնամեթոդական, մեթոդական ձեռնարկներ, ուղեցույցներ (գործնական պարապմունքների, ինքնու-

րույն արտալսարանային աշխատանքների կազմակերպման համար), գործնական խաղերի սցենարներ (դերային խաղեր), թեստային հանձնարարականների հավաքածուներ, ալգորիթմներ, մեթոդական մշակումներ, ցուցումներ, երաշխավորություններ, դիտողական նյութեր, ուսուցման տեխնիկական միջոցներ (ուսումնադիտողական, լսատեսողական նյութեր դասավանդվող բոլոր առարկաների և բոլոր տեսակի պարապմունքների վերաբերյալ՝ ուսանողների և դասախոսների համար), ինչպես նաև միջանկյալ և ամփոփիչ ատեստավորման նյութեր:

14. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող կազմակերպության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը՝
  - ա. անհատական համակարգիչների,
  - բ. հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքների
  - գ. օտար լեզվի
  - դ. ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական առարկաների,
  - ե. հաշվապահական փաստաթղթերի և հաշվային ռեգիստրների:

- 2) Ուսումնական լաբորատորիաների երաշխավորվող ցանկը՝
  - ա. քիմիայի,
  - բ. ֆիզիկայի:

- 4) Սպորտային համալիր՝
  - ա. մարզադահլիճ,
  - բ. մարզահրապարակ:

Կրթական ծրագիր իրականացնող կազմակերպությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ, արհեստանոցներ:

15. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) Ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերազանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները:

- 2) Ուսումնառության ընթացքում ուսանողի բեռնվածությունը պարտադիր լսարանային պարապմունքներով չպետք է գերազանցի շաբաթական 36 ժամը, ինչը նաև ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալն է, ընդ որում՝ նշված ծավալը չի ներառում նախասիրական առարկաների պարապմունքները, խորհրդատվությունները և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքները:

- 3) Ուսումնական խմբի համար սահմանվում են խորհրդատվության ժամեր յուրաքանչյուր ուսումնական տարում մինչև 100 ժամ:

- 4) Ուսումնական տարվա սկիզբը և ավարտը բոլոր կուրսերում որոշվում է ուսումնական պլաններով:

- 5) Ուսանողների համար սահմանվում են արձակուրդներ տարեկան առնվազն երկու անգամ՝ 8-11 շաբաթ ընդհանուր տևողությամբ, այդ թվում 2 շաբաթից ոչ պակաս ձմռան ժամանակահատվածում: Արձակուրդների կոնկրետ տևողությունները և ժամկետները սահմանում է ուսումնական հաստատությունը:

6) Նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ծավալը (ոչ ավել, քան շաբաթական 4 ժամ՝ առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները որոշում է կազմակերպությունը՝ ուսանողների ընտրությամբ:

16. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ուսուցումը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և(կամ) առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները:

2) Պրակտիկաների ընթացքում ուսանողները կատարելագործում են իրենց գործնական հմտությունները:

3) Պրակտիկայի տևողությունը սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով:

4) Պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում են ուսումնական հաստատությունները:

5) Պրակտիկաների անցկացումը վարում են արտադրական ուսուցման վարպետները, դասախոսները:

6) Ուսումնական պրակտիկաներն անց են կացվում պրակտիկայի ծրագրի կատարումն ապահովելու համար բավարար կահավորում ու տեխնիկական հագեցում ունեցող ուսումնական, ուսումնա-արտադրական արհեստանոցներում, ուսումնական տնտեսություններում, ուսումնափորձական տեղամասերում, ուսումնական հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև արտադրական կազմակերպություններում, հաստատություններում :

7) Արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:

17. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու ընթացքում ուսանողների միջանկյալ և ամփոփիչ ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսուցման ընթացքը վերահսկելու և արդյունքների ձեռքբերումը գնահատելու նպատակով անց է կացվում ուսանողների միջանկյալ ատեստավորում, իսկ որակավորում շնորհելու համար՝ շրջանավարտների պետական ամփոփիչ ատեստավորում:

2) Միջանկյալ ատեստավորում անց է կացվում ուսումնական կիսամյակի ընթացքում և վերջում:

3) Ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ներառվող նյութի ծավալի և ժամկետների մասին:

4) Ուսանողների միջանկյալ ատեստավորման տեսակը և անցկացման ձևը ընտրում է ուսումնական հաստատությունը:

5) Շրջանավարտների ամփոփիչ ատեստավորում երաշխավորվում է անց կացնել առանձին առարկաներից կամ մոդուլներից պետական քննության, համալիր (միջառարկայական կամ

միջնորդությամբ) պետական քննության կամ ավարտական /դիպլոմային/ աշխատանք կատարելու և պաշտպանելու ձևով: Ամփոփիչ ատեստավորման ձևը ընտրում է ուսումնական հաստատությունը:

6) Ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա համոզվել սույն չափորոշչով 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման արհեստավորի պատրաստվածության նկատմամբ սահմանված պահանջներին շրջանավարտի համապատասխանության մեջ:

ԳԼՈՒԽ 6.

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՉԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0601 «ՀԱՇՎԵՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ՀԱՇՎԵՏԱՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ՆՐԱ ՊԱՐՋԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

18. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու նպատակով սահմանվում է օրինակելի ուսումնական պլան՝ համաձայն աղյուսակ 3-ի:

19. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող կազմակերպությունը՝

- 1) սույն չափորոշչով սահմանված օրինակելի ուսումնական պլանի հիման վրա կազմում և հաստատում է աշխատանքային ուսումնական պլանը,
- 2) աշխատանքային ուսումնական պլանը կազմելիս կարող է մինչև 5% չափով փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը,
- 3) կարող է փոփոխել առանձին առարկաների և մոդուլների ծրագրային նյութի բովանդակությունը 15%-ի սահմաններում՝ չփոփոխելով արդյունքները և կատարման չափանիշները,
- 4) առարկայի և (կամ) մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշում է տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,
- 5) պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշում է ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,
- 6) մասնագիտական առարկաների և մոդուլների ուսումնական ծրագրերը կազմելիս հաշվի է առնում գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,
- 7) ընտրում է շրջանավարտների՝ սույն չափորոշչով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերից մեկը:

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության
«Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը	ԱՅՅ-4-09-001
Մոդուլի նպատակը	Սովորողի մոտ ձևավորել աշխատանքային ու մասնագիտական գործունեության ընթացքում, ինչպես նաև անձնական կյանքում արդյունավետ և ակտիվ հաղորդակցվելու կարողություններ:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Չկան
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Սահմանել ուսումնառության անձնական նպատակները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է սահմանում ուսումնառության անձնական նպատակները, բ. ճիշտ է պլանավորում և կիրառում ուսումնառության անձնական նպատակների ձեռքբերմանն ուղղված ուսումնառության գործընթացները, գ. ճիշտ է սահմանում ուսումնառության տարբեր եղանակները:
Ուսումնառության արդյունք 2	Բանավոր և գրավոր տեղեկատվական հաղորդում կատարել պարզ թեմաների և տեքստերի մասին
Կատարման չափանիշներ	ա. օգտագործում է բանավոր և գրավոր խոսքի համապատասխան կառուցվածք, բ. հաղորդումը պարունակում է պարզ տեղեկատվություն, կարծիքներ կամ գաղափարներ, գ. տեղեկատվության առանձնացում /խմբավորումը կատարում է նպատակային, դ. հաղորդումը իրականացնում է՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և լսարանը:
Ուսումնառության արդյունք 3	Նախաձեռնել, պահպանել, եզրափակել երկխոսություններ և քննարկումներ
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է կիրառում «ակտիվ ունկնդրման» ժամանակ օգտագործվող հմտությունները, (պարզաբանումներ ստանալու ձգտումը, գրառումներ կատարելը, ամփոփելը), բ. ազատ կերպով ձևակերպում, արտահայտում և պաշտպանում է իր գաղափարները, տեսակետներն ու կարծիքները, գ. ցուցաբերում է համոզելու կարողություն, դ. կատարում է ճիշտ ամփոփում /եզրափակում:
Ուսումնառության արդյունք 4	Մեկնաբանել, աղյուսակներ, ամփոփաթեթեր, հաշվարկներ, հաշվետվություններ
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է նախանշում աղյուսակների, ամփոփաթեթերի, հաշվարկների, քարտերի և նրանց միջև եղած տարբերությունները, բ. ճիշտ է մեկնաբանում առաջադրված աղյուսակները, ամփոփաթեթերը, հաշվարկները. գ. մեկնաբանման ընթացքում օգտագործում է խոսքի համապատասխան կառուցվածք:
Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել փաստաթղթավորում
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է տարբերակում փաստաթղթերը՝ ըստ դրանց նշանակության, բ. ճիշտ է նախանշում տարբեր փաստաթղթերի օգտագործման տեղն ու դերը, գ. ճիշտ է կատարում տարբեր տեսակի տեղեկատվությունների փաստաթղթավորումը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	ՀՕՀ 4 - 09 - 002
Մոդուլի նպատակը	Տալ տարրական գիտելիքներ MICROSOFT WORD տեքստային խմբագրի մասին, ուսանողի մոտ զարգացնել տեքստային փաստաթղթերի պատրաստման, խմբագրման, դրանց ֆորմատավորման ու ձևավորման, ինչպես նաև փաստաթղթերի

	պահպանման, տպագրման և ինտերնետ ցանցում աշխատելու տարրական հմտություններ:
Սողուլի տևողությունը	72 ժամ
Սուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար նախնական հմտություններ և կարողություններ չեն պահանջվում
Սողուլի գնահատման կարգը	մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարման կարգակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	WORD ծրագիր (հիմնական տեղեկություններ
Կատարման չափանիշներ	ա. իմանալ Microsoft Word ծրագրի պատուհանի կառուցվածքը բ. բացել նոր փաստաթուղթ գ. ստեղծաշարի օգնությամբ մուտքագրել տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ, դ. տեղաշարժել Տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ ե. կատարել տարրական ուղղումներ տեքստում զ. փակել փաստաթուղթը է. բացել առկա փաստաթուղթը ը. իմանալ Zoom գործիքի հնարավորությունները
Ուսումնառության արդյունք 2	Տեքստերի տարրական ֆորմատավորում
Կատարման չափանիշներ	ա. պատրաստել Word ծրագիրը հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար բ. նշել բառերը և տեքստային հատվածները գ. կատարել մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում՝ դ. կատարել տողերի հավասարեցում ե. փոխել միջտողային տարածությունները զ. փոխել տեքստի գույնը Font Color գործիքով է. փոխել տեքստի գունային ֆոնը Highlight գործիքով ը. փոխել պարբերության խորությունները լուսանցքներից թ. չեղյալ հայտարարել (հրաժարվել) ֆորմատավորման կատարված գործողությունները ժ. վերականգնել ֆորմատավորման չեղյալ հայտարարված գործողությունները ժա. կրկնել ֆորմատավորման վերջին գործողությունը ժբ. մենյուի File\Page Setup հրամանի օգնությամբ փոխել լուսանցքների խորությունները Top, Bottom, Left, Right թվային դաշտերի օգնությամբ, ընտրել էջի ուղղաձիգ (Portrait) կամ հորիզոնական (Landscape) դիրքերը, ընտրել թղթի չափերը Paper Size ցուցակի օգնությամբ ժգ. պատճենել տեքստը ժդ. տեղափոխել տեքստը ժե. տողադարձել տեքստը ժզ. համարակալել էջերը մենյուի Insert\Page Numbers... հրամանով
Ուսումնառության արդյունք 3	Փաստաթղթի պահպանում
Կատարման չափանիշներ	ա. իմանալ փաստաթղթերի պահպանման իմաստը, բ. պահպանել նոր ստեղծված փաստաթուղթը, գ. պահպանել փաստաթղթում կատարված ընթացիկ ֆորմատավորումները և փոփոխությունները:
Ուսումնառության արդյունք 4	Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում
Կատարման չափանիշներ	ա. պատրաստել աղյուսակ,

	<p>բ. աղյուսակի մեջ մուտքագրել տեքստ, գ. կատարել ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակի մեջ, դ. ավելացնել նոր տողեր և նոր սյուներ աղյուսակի մեջ, ե. ջնջել աղյուսակի տողերը և սյուները, զ. փոխել սյունակի լայնությունը Մկնիկի օգնությամբ, է. փոխել տողի բարձրությունը Մկնիկի օգնությամբ, ը. փոխել աղյուսակի գծերի գույնը, թ. գունավորել աղյուսակի տողը և սյունը:</p>
Ուսումնառության արդյունք 5	Փաստաթղթի տպագրում
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. նախադիտման ռեժիմում թերթել փաստաթուղթը, բ. իմանալ Print պատուհանի ֆունկցիաները, գ. տպագրել փաստաթուղթը:</p>
Ուսումնառության արդյունք 6	Ինտերնետում աշխատելու իմացություն
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. իմանալ Ինտերնետ հասկացության նշանակությունը, բ. ճանաչել Internet Explorer ծրագիրը, իմանալ դրա նշանակությունը, գ. իմանալ Ինտերնետային Հասցե հասկացությունը, դ. իմանալ History հրամանի նշանակությունը, ե. իմանալ Favorites հրամանի նշանակությունը, զ. իմանալ Stop հրամանի նշանակությունը, է. իմանալ Refresh հրամանի նշանակությունը, ը. իմանալ Back և Forward կոճակների նշանակությունը, թ. պատճենել տեքստային ինֆորմացիան ինտերնետային էջից, ժ. պատճենել գրաֆիկական ինֆորմացիան ինտերնետային էջից, ժա. իմանալ ինֆորմացիայի որոնման ինտերնետային ծառայությունները, ժբ. ըստ չափանիշների որոնել ինֆորմացիա, ժգ. ճիշտ օգտվել ինֆորմացիայի որոնման ինտերնետային ծառայություններից, ժդ. իմանալ էլեկտրոնային փոստի նշանակությունը, ժե. ուղարկել և ստանալ էլեկտրոնային նամակներ:</p>

Աղյուսակ 2

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն» մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ « ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը	ՄՆ 4-09-003
Մոդուլի նպատակը	Սովորողին տրամադրել հաշվապահական հաշվառման վարման առաջնային գիտելիքներ: Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է կարողանա հաշվապահական հաշվառումը ընկալել որպես տեղեկատվական և որոշումների կայացմանը աջակցող համակարգ, ընթացել հաշվապահական հաշվառման կազմակերպման ու վարման սկզբունքները ըստ «Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքի, կարողանա տալ հաշվապահական հաշվառման տեսակների և դրանցից յուրաքանչյուրի առջև դրված խնդիրների պարզաբանումը:

Մոդուլի տևողությունը	18 ժամ
Մուտքային պահանջները	Մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարմակարգակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Իմանալ հաշվապահական հաշվառման զարգացման պատմությունը: Հաշվապահական հաշվառումը ընկալել որպես տեղեկատվական և որոշումների կայացմանը աջակցող համակարգ:
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է բնութագրում հաշվապահական համառման խնդիրներն ու նպատակը, բ. ճիշտ է բնորոշում հաշվապահական հաշվառման տեղեկատվության հավաքման, գրանցման եւ ընդհանրացման համակարգը, գ. ճիշտ է բնութագրում հաշվապահական հաշվառման տեղեկատվության ներքին և արտաքին օգտագործողներին:
Ուսումնառության արդյունք 2	Դրսևորել անհրաժեշտ իմացություն ՅՀ հաշվապահական հաշվառման օրենքի հիմնական հոդվածների վերաբերյալ
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է սահմանում օրենքի գործողության ոլորտը. բ. ճիշտ է ներկայացնում հաշվապահական հաշվառման վարման, ֆինանսական հաշվետվությունների տարրերի ճանաչման և չափման մոտեցումները. գ. ճիշտ է ներկայացնում ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու սկզբունքները և ներկայացման կարգը, դ. Տեղեկացված է հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական ակտերի խախտելու համար նախատեսված պատասխանատվությանը:
Ուսումնառության արդյունք 3	Տիրապետել հաշվապահական հաշվառման տեսակներին և դրանցից յուրաքանչյուրի առջև դրված խնդիրներին:
Կատարման չափանիշներ	ա. տարբերակում է ֆինանսական, կառավարչական և հարկային հաշվառման խնդիրները և նպատակները, բ. ճիշտ է ընկալում ֆինանսական, կառավարչական և հարկային հաշվառման փոխկապակցումը հաշվապահական հաշվառման միասնական տեղեկատվական համակարգում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՇՎԱՊԱՀՎԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	ՀՀՀ-4-09-004
Մոդուլի նպատակը	Սովորողը պետք է տիրապետի հաշվապահական հաշվառման վարման, անալիտիկ և սինթետիկ հաշվառման ռեգիստրների, շրջանառության տեղեկագրերի, դրանց հիման վրա կազմվող ֆինանսական և կառավարչական հաշվետվությունների լրացման և ստուգման հմտություններին:
Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է ուսումնասիրած լինի «ՄՆ-4-09-001» մոդուլները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարմակարգակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Հաշվապահական հաշվեկշռի ներկայացում
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է բնութագրում կազմակերպության ակտիվները, պարտավորություններն ու սեփական կապիտալը, բ. ուսանողը կարողանում է ներկայացնել հաշվապահական հաշվեկշռի բաժինները, գ. մեկնաբանում է տնտեսական գործառնությունների հետևանքով հաշվապահական հաշվեկշռում տեղի ունեցող փոփոխությունները,
Ուսումնառության արդյունք 2	Հաշվապահական հաշիվների և կրկնակի գրանցման մեկնաբանումը:
Կատարման չափանիշներ	ա. մեկնաբանում է կրկնակի գրանցման կարևորագույն գործառնությունները՝ ստուգողական և ճանաչողական նշանակությունը, բ. ճիշտ է տարբերակում ակտիվային, պասիվային և ակտիվապասիվային հաշիվները, գ. ձևակերպում է պարզագույն տնտեսական գործառնությունների հաշվային թղթակցություններ, դ. կատարում է կրկնակի գրանցում հաշվապահական հաշիվներում,

	Ե. ճիշտ է որոշում հաշվապահական հաշիվների մնացորդները և հաշիվներով կազմում շրջանառության տեղեկագիր:
Ուսումնառության արդյունք 3	Հաշվապահական հաշիվների հաշվային պլան:
Կատարման չափանիշներ	ա. բնութագրում է հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը, բ. տարբերակում է հաշվապահական հաշիվները ըստ տնտեսական բովանդակության, դասերի, խմբերի, առաջին և երկրորդ կարգերի, գ. օգտվելով հաշվային պլանից, ձևակերպում է տնտեսական գործառնությունների հաշվապահական թղթակցություններ, ղ. հասկանում է արտահաշվեկշռային հաշիվների դերը հաշվապահական հաշվառման համակարգում:
Ուսումնառության արդյունք 4	Հաշվապահական փաստաթղթերի և գրանցամատյանների ներկայացումը:
Կատարման չափանիշներ	ա. բնութագրում է հաշվապահական հաշվառման փաստաթղթերի դասակարգումը, բ. ներկայացնում է սկզբնական փաստաթղթերի պարտադիր վավերապայմանները, փաստաթղթերի ժամանակին և ամբողջական ձևակերպումը, հայտնաբերված սխալների ուղղման կարգը, գ. ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման գրանցամատյանները, դ. փոխկապակցել փաստաթղթային շրջանառությունը հաշվապահական գրանցամատյանների հետ, ե. իրականացնում է հաշվապահական հաշվառման փաստաթղթերի ստուգումը և կատարված սխալ գրանցումների ուղղում, զ. կատարում է փաստաթղթերի և գրանցամատյանների արխիվացում:
Ուսումնառության արդյունք 5	Անալիտիկ և սինթետիկ հաշվառման հիմնավորումը, հաշվետվությունների կազմումը:
Կատարման չափանիշներ	ա. ճշտորեն ներկայացնում է սինթետիկ և անալիտիկ հաշվառման համակարգերը, բ. ըմբռնում է սինթետիկ և անալիտիկ հաշվառման տեղեկատվության փոխադարձ կապը, գ. ամփոփում է անալիտիկ հաշիվների մնացորդները և հանրագումարային արժեքով համադրում համապատասխան սինթետիկ հաշվի մնացորդի հետ,
Ուսումնառության արդյունք 6	Ակտիվների և պարտավորությունների գույքագրման անհրաժեշտության հիմնավորումը:
Կատարման չափանիշներ	ա. ընկալում է ակտիվների և պարտավորությունների գույքագրման դրդապատճառները, բ. կարողանում է բացատրել գույքագրման գործառնությունները հաշվապահական հաշվառման տեղեկատվության արժանահավտության գնահատման ոլորտում, գ. Գիտի գույքագրման տեսակները և ըմբռնում է գույքագրման հանձնաժողովների ձևավորման սկզբունքները, դ. ամփոփում է գույքագրման արդյունքները և կազմում գույքագրման «համեմատական տեղեկագրեր»,
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՎԱՐՄԱՆ ՁԱՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	«ՓՀՀՎ-4-09-005»
Մոդուլի նպատակը	Ուսանողին տրամադրել անհրաժեշտ գիտելիքներ կազմակերպությունում փաստաթղթավորման գործընթացի իրականացման, փաստաթղթաշրջանառության կազմակերպման և հաշվապահական հաշվառման վարման ձևերի վերաբերյալ:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է ուսումնասիրած լինի «ՀՀՀ-4-09-004» մոդուլը
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Փաստաթղթավորման և փաստաթղթաշրջանառության ընթացակարգերի տիրապետում
Կատարման չափանիշներ	ա. բացատրում է փաստաթղթավորում, փաստաթղթային հաշվառում, փաստաթղթային ներկայացում, փաստաթղթաշրջանառություն, հաշվապահական հաշվառման փաստաթուղթ հասկացությունները, բ. ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման փաստաթղթերի տեսակները, բնութագրել սկզբնական հաշվառման ներքին

	<p>և արտաքին փաստաթղթերը, ներկայացնում կազմակերպության փաստաթղթաշրջանառության ժամանակացույցի օրինակելի ձևի բովանդակությունը, դրա կազմման և վերահսկման աշխատանքների իրականացումը,</p> <p>գ. ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման փաստաթղթերի դասակարգումը ըստ նշանակության, ըստ կազմելու և օգտագործելու եղանակի, ըստ հաշվապահական գրանցումների կատարման և այլն,</p> <p>դ. բնութագրում է հաշվապահական հաշվառման փաստաթղթերի պարտադիր և լրացուցիչ վավերապայմանները, ներկայացնում հաշվապահական հաշվառման փաստաթղթերում ստորագրության իրավունք ունեցող անձանց,</p> <p>ե. ներկայացնում սկզբնական հաշվառման փաստաթղթի ստուգման եղանակները ըստ ձևի, ըստ բովանդակության, թվաբանորեն և համեմատության միջոցով,</p> <p>զ. նկարագրում է հաշվապահական հաշվառման գրանցամատյաններում կատարված սխալ գրանցումների ուղղման սրբագրական, ճշտանցման, լրացուցիչ գրանցման եղանակները և դրանց կիրառությունը, ներկայացնում էական սխալների ուղղման մոտեցումները,</p> <p>է. բնութագրում է առևտրային գաղտնիք պարունակող տեղեկատվությունը, նման տեղեկատվության օգտագործումը, գաղտնիության պահպանումը և պատասխանատվությունը հրապարակման դեպքում,</p> <p>ը. նկարագրում է հաշվապահական հաշվառման փաստաթղթերի արխիվացման գործընթացը:</p>
<p>Ուսումնառության արդյունք 2</p>	<p>Իմանալ Հաշվապահական հաշվառման վարման ձևերը</p>
<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<p>ա. ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման վարման համակարգի ընդհանուր բնութագիրը,</p> <p>բ. նկարագրում է ֆինանսատնտեսական գործառնությունների գրանցման մայրմատյանային ձևով հաշվապահական հաշվառում վարելու համար կիրառվող գրանցամատյանների օրինակելի ձևերը, բովանդակությունը, նշանակությունը, դրանցում հաշվապահական գրանցումներ կատարելու եղանակները, հաջորդականությունը և դրանց միջև փոխադարձ կապը,</p> <p>գ. նկարագրում է մեմորիալ-օրդերային ձևով հաշվապահական հաշվառում վարելու համար կիրառվող գրանցամատյանների օրինակելի ձևերը, բովանդակությունը, նշանակությունը, դրանցում հաշվապահական գրանցումներ կատարելու եղանակները, հաջորդականությունը և դրանց միջև փոխադարձ կապը,</p> <p>դ. նկարագրում է մեմորիալ-մայրմատյանային ձևով հաշվապահական հաշվառում վարելու համար կիրառվող գրանցամատյանների օրինակելի ձևերը, բովանդակությունը, նշանակությունը, դրանցում հաշվապահական գրանցումներ կատարելու եղանակները, հաջորդականությունը և դրանց միջև փոխադարձ կապը,</p> <p>ե. միևնույն պայմանական կազմակերպության օրինակի վրա ցուցադրում է հաշվապահական հաշվառման վարումը վերը նկարագրված յուրաքանչյուր ձևով, բնութագրում դրանց տարբերությունները, առավելություններն ու թերությունները, ներկայացնում հաշվապահական հաշվառման վարման կոնկրետ ձևի ընտրության չափանիշները:</p>
<p>ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԸ ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՄԵՋ»</p>	
<p>Մոդուլի դասիչը</p>	<p>«ՏՏՀՀ-4-09-006»</p>
<p>Մոդուլի նպատակը</p>	<p>Տրամադրել ուսանողին հաշվապահական հաշվառման համար կիրառվող տեղեկատվական տեխնոլոգիաների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիքներ, որը հնարավորություն կտա ուսանողին մուտքագրել և կառավարել հաշվապահական հաշվառման ավտոմատացնող ծրագրային փաթեթները:</p>
<p>Մոդուլի տևողությունը</p>	<p>72 ժամ</p>
<p>Մուտքային պահանջները</p>	<p>Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է ուսումնասիրած լինի «ՀՀՀ-4-09-002» մոդուլը</p>
<p>Մոդուլի գնահատման կարգը</p>	<p>Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:</p>

Ուսումնառության արդյունք 1	Իմանում է ձեռքով տարվող և համակարգչայնացված հաշվապահական համակարգերի հարաբերական առավելությունները և թերությունները
Կատարման չափանիշներ	ա. ներկայացնում է ձեռքով տարվող համակարգից համակարգչայնացված համակարգին անցնելու հնարավորությունները, բ. բնութագրում է հաշվառումն իրականացնելիս համակարգչի առավելությունները և թերությունները, համակարգչային համակարգի օգտակարությունը:
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման ձևերը ֆինանսական և դրան առնչվող տեղեկատվության մշակման մեջ
Կատարման չափանիշներ	ա. գիտի տեղեկատվության հասկացությունը, տեսակները և առանձնահատկությունները բ. ներկայացնում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման բնագավառները, գ. բնութագրում է գործող համալիր (ինտեգրացված) հաշվապահական փաթեթների հիմնական խմբերը, միկրո-համակարգչային հաշվապահական հաշվառման փաթեթները, դ. ներկայացնում է տեքստային խմբագրման աշխատանքների բնութագրերը և կատարման հաջողակացությունը, էլեկտրոնային աղյուսակների հետ աշխատելու սկզբունքները:
ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ»	
Մոդուլի դասիչը	«ՀՄՀ-4-09-007»
Մոդուլի նպատակը	Ուսանողին տրամադրել անհրաժեշտ գիտելիքներ «Հիմնական միջոցներ» ստանդարտով սահմանված հիմնական միջոցների հաշվառման հիմնական մոտեցումների և պահանջների , հիմնական միջոցների հետ կապված տնտեսական գործառնությունների հաշվապահական հաշվառման վերաբերյալ:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է ուսումնասիրած «ՀՀՀ-4-09-004» մոդուլը
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Իմանալ «Հիմնական միջոցներ» ստանդարտի հիմնական հասկացությունները
Կատարման չափանիշներ	ա. բնութագրում է թե որ նյութական ակտիվներն են դասակարգվում որպես հիմնական միջոցներ, բերել կոնկրետ օրինակներ, բ. թվարկում է հիմնական միջոցների դասերը (շենքեր , կառուցվածքներ, փոխանցող հարմարանքներ, մեքենաներ և սարքավորումներ, տրանսպորտային միջոցներ, արտադրական գույք և գործիքներ, բազմամյա տնկարկներ, բանող և մթերատու անասուններ, այլ հիմնական միջոցներ),
Ուսումնառության արդյունք 2	Տիրապետել հիմնական միջոցների ձեռք բերման փաստաթղթավորմանը և մուտքի սկզբնական հաշվառմանը
Կատարման չափանիշներ	ա. Գիտի հիմնական միջոցների մուտքագրան փաստաթղթերը, դրանց կազմման և հաշվապահությունում պահելու կարգը բ. կարողանում է մուտքի սկզբնական փաստաթղթերի հիման վրա կազմել հիմնական միջոցների գույքյին հաշվառման քարտեր գ. կարողանում է սկզբնական փաստաթղթերի հիման վրա կազմել հիմնական միջոցների մուտքի ձևակերպումներ:
Ուսումնառության արդյունք 3	Տիրապետում է հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկման մեթոդոլոգիային
Կատարման չափանիշներ	ա. սահմանում է թե ինչ է իրենից ներկայացնում հիմնական միջոցների մաշվածությունը, բերել կոնկրետ օրինակներ, բ. հաշվարկում է հիմնական միջոցների մաշվածությունը համապատասխան մեթոդներով, բերել կոնկրետ օրինակներ, գ. սահմանում է թե ինչ է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայությունը և մնացորդային արժեքը, դ. կոնկրետ օրինակներով կատարում է մաշվածության գումարի հաշվարկ:
Ուսումնառության արդյունք 4	Հիմնական միջոցների օտարման և էլքի հաշվառում:
Կատարման չափանիշներ	ա. նկարագրում է թե որն է համարվում հիմնական միջոցների օտարում (իրացում, լուծարում, ներքին տեղափոխում, անհատույց հանձնում, վարձակալության հանձնում)

	<p>բ. բնութագրում է հիմնական միջոցների դուրս գրման փաստաթղթային ձևակերպման կարգը</p> <p>գ. կոնկրետ օրինակներ բնութագրում է թե ինչպես է կատարվում հիմնական միջոցների ելքի հաշվառումը:</p>
Ուսումնառության արդյունք 5	Հիմնական միջոցների գույքագրման արդյունքների հաշվառում
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. Գիտի թե երբ է անհարժեշտ կատարել հիմնական միջոցների գույքագրում,</p> <p>բ. սահմանում է թե ինչպես պետք է կազմակերպել հիմնական միջոցների գույքագրումը համապատասխան կանոններով,</p> <p>գ. կատարում է հիմնական միջոցների գույքագրման «համեմատական տեղեկագրերի» կազմում և արդյունքների ամփոփում:</p>
Ուսումնառության արդյունք 6	Հիմնական միջոցների հետ կապված տնտեսական գործառնությունները, դրանց փաստաթղթավորումը և հաշվապահական հաշվառումը
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. նկարագրում է հիմնական միջոցների հետ կապված հիմնական տնտեսական գործառնությունները՝ ձեռք բերում , պահեստի մուտք , ելք , իրացում, դուրս գրում և այլն , դրանց փաստաթղթավորումը,</p> <p>բ. լրացնում է հիմնական միջոցների հետ կապված սկզբնական հաշվառման փաստաթղթերը,</p> <p>գ. նկարագրում է հիմնական միջոցների հաշվապահական հաշվառման հաշիվները և հիմնական միջոցների հետ կապված տնտեսական տիպային գործառնությունների գծով պարզ թղթակցությունները,</p> <p>դ. կատարում է հիմնական միջոցների հաշվառման սկզբնական փաստաթղթերի տվյալների գրանցումը համապատասխան գրանցամատյաններում և հաշվապահական հաշիվներում,</p> <p>ե. պատրաստում է հիմնական միջոցների շարժի (սկզբնական արժեք, մուտք , հաշվարկված մաշվածություն , ելք, մնացորդային արժեք) հաշվապահական հաշվետվություններ:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՊԱՇԱՐՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»	
Մոդուլի դասիչը	ՊՇՀ-4-09-008
Մոդուլի նպատակը	Ուսանողին տրամադրել անհրաժեշտ գիտելիքներ «Պաշարներ» ստանդարտով սահմանված պաշարների հաշվառման պահանջների, պաշարների հետ կապված տնտեսական գործառնությունների հաշվապահական հաշվառման վերաբերյալ:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է ուսումնասիրած լինի ՀՀՀ-4-09-004» մոդուլը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Պաշարների սահմանումը, դասակարգումը, գնահատումը:
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. բնութագրել, թե որ ակտիվներն են դասակարգվում որպես պաշարներ,</p> <p>բ. թվարկել պաշարների կազմը (նյութեր, աճեցվող և բթվող կենդանիներ, արագամաշ առարկաներ, անավարտ արտադրություն, արտադրանք, ապրանքներ) և դրանց բաղկացուցիչները, բերել կոնկրետ օրինակներ,</p>
Ուսումնառության արդյունք 2	Պաշարների ձեռքբերման և մուտքի հաշվառում
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. բացատրել նյութերի ձեռքբերման տարբերակները և գնահատման մոտեցողչումները</p> <p>բ. ներկայացնում է արագամաշ առարկաների հասկացությունը և հաշվառման առանձնահատկությունները</p> <p>գ. ներկայացնում է անավարտ արտադրության և պատարաստի արտադրանքի հաշվառման մոտեցումները</p> <p>դ. ներկայացնում է ապրանքների հաշվառման առանձնահատկությունները մեծածախ և մանրածախ առևտրում</p>
Ուսումնառության արդյունք 3	Պաշարների օգտագործման և դուրս գրման հաշվառումը
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. բացատրում է օտարված(օգտագործված) պաշարների գնահատման մոտեցումները,</p> <p>բ. նկարագրում է արտադրանքի և այլ ակտիվների ստեղծման նպատակով օգտագործված պաշարների և արագամաշ առարկաների ծախսագրումը,</p>

Ուսումնառության արդյունք 4	Պաշարների հետ կապված հիմնական տնտեսական գործառնությունները, դրանց փաստաթղթավորումն ու հաշվապահական հաշվառումը
Կատարման չափանիշներ	ա. կարող է նկարագրել պաշարների հետ կապված հիմնական տնտեսական գործառնությունները՝ ձեռք բերում, պահեստի մուտք, ելք, ծախսագրում, իրացում, դուրս գրում և այլն, դրանց փաստաթղթավորումը, բ. կարող է կազմել, լրացնել պաշարների հետ կապված սկզբնական հաշվառման փաստաթղթերը, գ. գիտի պաշարների հաշվապահական հաշվումները և պաշարների հետ կապված տնտեսական տիպային գործառնությունների գծով պարզ թղթակցությունները, դ. կատարում է պաշարների հաշվառման սկզբնական փաստաթղթերի տվյալների գրանցում համապատասխան գրանցամատյաններում և հաշվապահական հաշիվներում, ե. նկարագրում է պաշարների գույքագրման գործընթացը, փաստաթղթավորումը և արդյունքների ամփոփման կարգը, զ. պատրաստում է պաշարների շարժի (սկզբնական մնացորդներ, մուտք, ելք, վերջնական մնացորդներ) հաշվապահական հաշվետվություններ: :
ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»	
Մոդուլի դասիչը	ԴՄՀ-4-09-009
Մոդուլի նպատակը	Ուսանողին տրամադրել անհրաժեշտ գիտելիքներ դրամական միջոցների հաշվապահական հաշվառման վերաբերյալ:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է ուսումնասիրած լինի «ՀՀՀ-4-09-004» մոդուլը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	«Դրամական գործառնությունների տեսակները և դրանց օրենսդրական կարգավորումը»
Կատարման չափանիշներ	ա. նկարագրում է անկանխիկ հաշվարկների ձևերը (վճարման հանձնարարականներով, ակրեդիտիվով, չեկերով, վճարային քարտերով հաշվարկներ), դրանց կիրառությունը և իրականացման կարգը, բ. ճիշտ է ներկայացնում կանխիկ հաշվարկների կիրառությունը, դրամարկղային գործառնությունների իրականացման կարգը, դրանց նկատմամբ օրենքով սահմանված սահմանափակումները և պատասխանատվությունը օրենսդրության պահանջների խախտման համար: գ. գիտի դրամական միջոցների հաշվապահական հաշվումները և դրանց հաշվառման հետ կապված տիպային թղթակցությունները, դ. կարող է պատրաստել դրամական միջոցների շարժի հաշվապահական հաշվետվություններ:
Ուսումնառության արդյունք 2	Դրամական գործառնությունների փաստաթղթավորումն ու դրամական միջոցների հաշվապահական հաշվառումը
Կատարման չափանիշներ	ա. կարողանում է լրացնել դրամարկղային գործառնությունների սկզբնական հաշվառման փաստաթղթերը՝ դրամարկղային մուտքի օրդեր, ելքի օրդեր, վճարային տեղեկագիր, առհաշիվ գումարների ծախսման մասին հաշվետվություն, կատարել գրանցումներ դրամարկղային գրքում, բ. կարողանում է կազմել վճարման հանձնարարականներ, լրացնել կանխիկի ստացման բանկային չեկային գրքույկ, բանկային հաշվից քաղվածքի հիման վրա մեկնաբանել իրականացված գործարքները, գ. գիտի դրամական միջոցների հաշվապահական հաշվումները և դրանց հաշվառման հետ կապված տիպային թղթակցությունները, դ. կարող է պատրաստել դրամական միջոցների շարժի հաշվապահական հաշվետվություններ:
ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԴԵՔԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵՎ ԿՐԵԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»	
Մոդուլի դասիչը	ԴԿՀ-4-09-010
Մոդուլի նպատակը	Սովորողին տրամադրել անհրաժեշտ գիտելիքներ դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի հաշվառման հիմնական մոտեցումների, պահանջների, և դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի հաշվապահական հաշվառման վերաբերյալ:

Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է ուսումնասիրած լինի «ՀՀ-4-09-004» մոդուլը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարման կարգով:
Ուսումնառության արդյունք 1	Իմանալ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի հիմնական հասկացությունները, դրանց ճանաչումը, չափումը և ապաճանաչումը
Կատարման չափանիշներ	ա. ներկայացնում է դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի դասակարգումը ընթացիկ և ոչ ընթացիկ պարտավորությունների, բ. ներկայացնում է դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի հաշվային բաղադրիչները, գ. ներկայացնում է դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի ձևակերպման և դուրսգրման սկզբունքները (անհրաժեշտ պայմանները):
Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի փաստաթղթավորումն ու հաշվապահական հաշվառում
Կատարման չափանիշներ	ա. նկարագրում է այն հիմնական տնտեսական գործառնությունները, որոնց արդյունքում ձևավորվում են դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերը և դրանց խմբավորումը ըստ տնտեսական գործառնությունների բնույթի (դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով, այլ եկամուտների գծով, տրված կանխավճարներ, այլ դեբիտորական պարտքեր, կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով, ստացված կանխավճարներ, կրեդիտորական պարտքեր բյուջեին, կրեդիտորական պարտքեր աշխատավարձի գծով և այլն), բ. կարողանում է կազմել, լրացնել դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված սկզբնական հաշվառման փաստաթղթերը, գ. կարող է ներկայացնել դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի հաշվապահական հաշվառման հաշիվները և դրանց հաշվառման հետ կապված տիպային թղթակցությունները, դ. կարողանում է կատարել դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի հաշվառման սկզբնական փաստաթղթերի տվյալների գրանցումը համապատասխան գրանցամատյաններում և հաշվապահական հաշիվներում, ե. կարող է պատրաստել դեբիտորական, կրեդիտորական պարտքերի շարժի հաշվապահական հաշվետվություն:
Ուսումնառության արդյունք 3	Աշխատավարձի հաշվարկ և սինթետիկ հաշվառում
Կատարման չափանիշներ	ա. կարող է հաշվարկել աշխատավարձ, , բ. թվարկում է աշխատավարձից կատարվող նվազեցումները գ. հաշվարկում է արձակուրդային, վերջնահաշվարկ, անաշխատունակության թերթիկով վճարում, դ. նկարագրում է եկամուտների և ծախսերի հետ կապված հիմնական տնտեսական գործառնությունները և դրանց փաստաթղթավորումը, ը. կազմում է աշխատավարձի հաշվարկային տեղեկագիր և նկարագրել աշխատավարձի, արձակուրդային հաշվարկի, անաշխատունակության թերթիկով վճարումների հետ կապված պարզ թղթակցությունները, թ. կազմում է աշխատավարձի վճարային տեղեկագիր:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՍԵՓԱՎԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ: ԵՎԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»	
Մոդուլի դասիչը	ՍԿԵՀ-4-09-011
Մոդուլի նպատակը	Սովորողին տրամադրել անհրաժեշտ գիտելիքներ սեփական կապիտալի բաղադրիչների, ակտիվների վաճառքից հասույթի հաշվառման հիմնական մոտեցումների և պահանջների, եկամուտների և ծախսերի հետ կապված տնտեսական գործառնությունների, հաշվապահական հաշվառման վերաբերյալ:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ

Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է ուսումնասիրած լինի «ՀՀ-4-08-002» մոդուլը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարման կարգակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ըստ բաղադրիչների սեփական կապիտալի հաշվառում
Կատարման չափանիշներ	ա. ներկայացնում է սեփական կապիտալի բաղադրիչները, բ. սահմանում է թե ինչպես է ձևավորվում կանոնադրական կամ բաժնեհավաք կապիտալը: Ծանոթ է բաժնետիրական կապիտալի տարրերը կազմող հասարակ և արտոնյալ բաժնետոմսերի անալիտիկ հաշվառման գրանցամատյաններին:
Ուսումնառության արդյունք 2	Եկամուտների և ծախսերի ընդհանուր նկարագիրը ըստ ձևավորման ոլորտների
Կատարման չափանիշներ	ա. սահմանել էկամուտ և ծախս հասկացությունները և բերել կոնկրետ օրինակներ, բ. սահմանել թե որ եկամուտները և ծախսերն են համարվում գործառնական գործունեությունից, ոչ գործառնական, արտասովոր:
Ուսումնառության արդյունք 3	Իրացումից հասույթի հաշվառման հիմնական մոտեցումները և պահանջները
Կատարման չափանիշներ	ա. կարող է առանձնացնել հասույթը այլ տիպի եկամուտներից, բերել կոնկրետ օրինակներ, բ. գիտի հասույթի ճանաչման չափանիշները:
Ուսումնառության արդյունք 4	Սեփական կապիտալի, եկամուտների և ծախսերի փաստաթղթավորումը և հաշվապահական հաշվառումը
Կատարման չափանիշներ	ա. գիտի կազմել, լրացնել, օգտագործել եկամուտների և ծախսերի հաշվառման հետ կապված բոլոր սկզբնական փաստաթղթերը, բ. կարող է նկարագրել սեփական կապիտալի, եկամուտների և ծախսերի հաշվապահական հաշվառման հաշիվները և դրանց հետ կապված տնտեսական գործառնությունների գծով պարզ թղթակցությունները, գ. կարող է գրանցել եկամուտների և ծախսերի հաշվառման հետ կապված սկզբնական փաստաթղթերը համապատասխան գրանցամատյաններում և հաշվապահական հաշիվներում:
ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	ԿՀՀ-4-09-012
Մոդուլի նպատակը	Սովորողին տրամադրել կառավարչական հաշվառման վարման առաջնային գիտելիքներ, որպեսզի սովորողը տիրապետի ծախսերի հաշվառման կազմակերպման, ինքնարժեքի կալկուլյացման, ինչպես նաև ծախսային հոսքերի ներքին հաշվետվությունների լրացման հմտություններին:
Մոդուլի տևողությունը	18 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է ուսումնասիրած լինի «ՀՀ-4-09-004» մոդուլը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարման կարգակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Արտադրության (մատուցվող ծառայությունների) ծախսերի բնութագրումը
Կատարման չափանիշներ	ա. ուսանողը կարող է բնորոշել ծախսերը և ծախսումները, բ. կարող է տարբերակել հիմնական և վերադիր ծախսումները, փոփոխուն և հաստատուն ծախսումները, ուղղակի և անուղղակի ծախսումները, գ. ծախսումների հաշվառման նպատակով կարողանում է օգտվել հաշվապահական հաշվառման հաշիվների պլանի 8-րդ դասից, դ. կատարում է գրանցումներ ծախսումները և ծախսերը հաշվառող համապատասխան հաշվապահական հաշիվներում:
Ուսումնառության արդյունք 2	Արտադրության (մատուցվող ծառայությունների) ծախսումների բնութագրումը
Կատարման չափանիշներ	ա. կարողանում է ներկայացնել ծախսումների հաշվառման ընդհանուր մեխանիզմը,

	<p>բ. փաստաթղթային ձևակերպումներով և գրանցամատյաններով ներկայացնում է ծախսումների հաշվապահական հաշվառման արդյունքները,</p> <p>գ. հաշվարկում է թողարկված արտադրանքի (կատարված ծառայությունների) փաստացի ինքնարժեքը և ձևակերպել պատրաստի արտադրանքի պահեստ մուտքագրման համապատասխան փաստաթղթեր և հաշվային թղթակցություններ:</p> <p>ե. կազմում է թողարկվող արտադրանքի (մատուցվող ծառայությունների) ինքնարժեքի կալկուլյացիա:</p>
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	SSՀ-4-09-013
Մոդուլի նպատակը	Սովորողի մոտ ձևավորել բավարար չափով գիտելիքներ և ունակություններ տնտեսագիտության տեսության վերաբերյալ:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	չկա
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Տնտեսագիտության առարկան
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. ներկայացնում է տնտեսագիտության առարկան,</p> <p>բ. բնութագրում է տնտեսագիտական հետազոտման մեթոդաբանությունը,</p> <p>գ. ներկայացնում է կազմակերպությունների տնտեսական գործունեության և երկրի էկոնոմիկայի վերլուծական կապը:</p>
Ուսումնառության արդյունք 2	Ապրանքափոխանակության հիմունքները
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. բացատրում է ապրանք, փող, արժեք հասկացությունները,</p> <p>բ. ներկայացնում է ապրանքափոխանակության զարգացման փուլերը(էվոլյուցիան):</p>
Ուսումնառության արդյունք 3	Սեփականության հիմնական հասկացությունները
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. ներկայացնում է սեփականության ձևերը,</p> <p>բ. բնութագրում է սեփականության իրավունքի հիմունքները, մասնավորապես ՀՀ-ում գործող կազմակերպությունների իրավականակերպչական ձևերը:</p>
Ուսումնառության արդյունք 4	Ազգային եկամուտ
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. մեկնաբանում է ազգային եկամուտ և համախառն ներքին արդյունք հասկացությունները</p> <p>բ. բնութագրում է տնտեսական աճը,</p> <p>գ. մեկնաբանում է ազգային հաշիվների էությունը և օգտագործման նպատակը:</p>
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	ՖՀ-4-09-014
Մոդուլի նպատակը	Տրամադրել ուսանողին ֆինանսատնտեսական հարաբերությունների առաջնային գիտելիքներ, որպեսզի սովորողը գիտելքներ ձեռք բերի ֆինանսական շուկաների, դրամավարկային քաղաքականության և հարկաբյուջետային ոլորտի վերաբերյալ:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է ուսումնասիրած լինի մոդուլները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Ֆինանսատնտեսական հարաբերությունների բնութագրումը:
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. ուսանողը կարող է բնութագրել ֆինանսատնտեսական հարաբերությունները,</p> <p>բ. Գիտի ֆինանսատնտեսական հարաբերությունների էվոլյուցիան,</p>

	գ. կարող է ներկայացնել ֆինանսների համակարգը:
Ուսումնառության արդյունք 2	Ֆինանսական շուկաների բնութագրումը
Կատարման չափանիշներ	ա. ուսանողը կարող է բնորոշել ֆինանսական շուկայի կառուցվածքը, բ. ներկայացնում է կապիտալի շուկան, վարկային շուկան, ապահովագրական շուկան, փողի շուկան, գ. բնութագրում է ՀՀ-ում գործող ֆինանսավարկային համակարգը:
Ուսումնառության արդյունք 3	ՀՀ հարկաբյուջետային ոլորտի բնութագրումը:
Կատարման չափանիշներ	ա. ուսանողը կարող է ներկայացնել ՀՀ հարկային վարչարարության հիմունքները, բ. կարող է բնութագրել ՀՀ բյուջետային համակարգը, տարբերակել ՀՀ պետական բյուջեն տեղական ինքնակառավարման կառույցների բյուջեից, գ. կարող է ներկայացնել ՀՀ պետբյուջեի եկամուտների և ծախսային մասերի կառուցվածքը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՕՐԵՆՆՊՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը՝	ՀՕՀ -4 -09-015
Մոդուլի նպատակը՝	Տրամադրել ուսանողին ՀՀ հարկային օրենսդրության վերաբերյալ սկզբնական գիտելիքներ, որը հնարավորություն կտա ուսանողին մասնագիտական գործունեությունը իրականացնել օրենսդրական դաշտին համապատասխան:
Մոդուլի տևողությունը՝	36 ժամ
Մուտքային պահանջներ	Չկա
Ուսումնառության արդյունք 1	Հարկային օրենսդրության հիմունքներ և սկզբունքներ
Կատարման չափանիշներ	ա. Սահմանում է «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանվող Հայաստանի Հանրապետությունում հարկ, հարկային գործակալ հասկացությունները, բ. ներկայացնում է հարկ վճարողների իրավունքները և պարտականությունները, հարկային վեճերի լուծման կարգը, ՀՀ հարկային օրենսդրության և հարկային հարաբերությունները կարգավորող մյուս իրավական պահանջների խախտումների համար պատասխանատվությունը, գ. ներկայացնում է Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգի հիմքում դրված սկզբունքների էությունը՝ հարկի վճարման կամովիության սկզբունք, հարկադրանքի սկզբունք, հարկային համակարգի կանխատեսելիության սկզբունք, արդարության սկզբունք:
Ուսումնառության արդյունք 2	«Շահութահարկի մասին» օրենք
Կատարման չափանիշներ	ա. սահմանում է շահութահարկ վճարողներին և հարկվող օբյեկտները, բ. կարող է ներկայացնել հարկվող շահույթի հասկացությունը, գ. կարող է կիրառել նվազեցումները և դրույթաչափերը, դ. կարող է ներկայացնել շահութահարկի հաշվարկը:
Ուսումնառության արդյունք 3	«Եկամտահարկի մասին» ՀՀ օրենքի մեկնաբանում:
Կատարման չափանիշներ	ա. սահմանում է եկամտահարկ վճարողներին և հարկվող օբյեկտները, բ. կարող է որոշել հարկվող եկամուտը, գ. կարող է կիրառել նվազեցումները և դրույթաչափերը, դ. կարող է ներկայացնել եկամտահարկի հաշվարկը:
Ուսումնառության արդյունք 4	«Ավելացված արժեքի հարկի մասին» ՀՀ օրենքի մեկնաբանում:
Կատարման չափանիշներ	ա. Սահմանում է ԱԱՀ վճարողներին, հարկվող, չհարկվող և հարկից ազատված գործարքները, բ. կարող է որոշել հարկվող շրջանառությունը, գ. կարող է կիրառել դրույթաչափերը,

	դ. կարող է իրականացնել հարկի հաշվեգրումը և հաշվանցումը, ե. կարող է ներկայացնել ԱԱՀ հաշվարկը:
Ուսումնառության արդյունք 5	«Ակցիզային հարկի մասին» ՀՀ օրենքի մեկնաբանում
Կատարման չափանիշներ	ա. գիտի հարկվող ապրանքները և հիմնական դրույթաչափերը, բ. գիտի ակցիզային հարկով հարկման մեխանիզմը գ. կարող է կատարել հարկի գծով պարտավորությունների հաշվարկ
Ուսումնառության արդյունք 6	«Պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարներ»
Կատարման չափանիշներ	ա. սահմանում է սոցիալական վճարներ կատարողներին և սոցիալական վճարների հաշվարկման օբյեկտները, բ. գիտի կիրառել դրույթաչափերը, գ. կարող է ներկայացնել պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների հաշվարկը, դ. կարող է ներկայացնել անհատ ձեռնարակտիրության մասով սոցիալական վճարների հաշվարկամն առանձնահատկությունները:

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0601 «Հաշվետարություն»
մասնագիտության «Հաշվետար» որակավորման օրինակելի ուսումնական պլան

N	Առարկայախմբեր, առարկաներ և մոդուլներ	Շաբաթ-ների թիվը	Ուսանողի առավելագույն բեռնվածությունը, ժամ	Պարտադիր լսարանային պարապմունքներ, ժամ	Ուսուցման երաշխավորվող տարին
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		108	72	1
2.	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		27	18	1
3.	Իրավունքի հիմունքներ		54	36	1
4.	Պատմություն		54	36	1
5.	Օտար լեզու		90	60	1
6.	Ֆիզիկական կուլտուրա		58	58	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		391	280	
	ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Էկոլոգիայի հիմունքներ		54	36	1
2.	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		27	18	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		81	54	
	ԱՈՒՆՑՔԱՅԻՆ ՀՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
1.	Հաղորդակցություն		54	36	1
2.	Համակարգչային օպերատորության հիմունքներ		108	72	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		324	90	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հաշվապահական հաշվառման ներածություն		54	36	1
2.	Տնտեսագիտության տեսության հիմունքներ		54	36	1
3.	Ֆինանսների հիմունքներ		54	36	1
4.	Հարկային օրենսդրության հիմունքներ		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		216	144	
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ		108	72	1
2.	Փաստաթղթավորում և հաշվապահական հաշվառման ձևեր		54	36	1
3.	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները հաշվապահական հաշվառման մեջ		108	72	1
4.	Հիմնական միջոցների հաշվառում		54	36	1
5.	Պաշարների հաշվառում		54	36	1
6.	Դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի հաշվառում		108	72	1
7.	Դրամական միջոցների հաշվառում		54	36	1
8.	Սեփական կապիտալ: Եկամուտների և ծախսերի հաշվառում		54	36	1
9.	Կառավարչական հաշվառում		36	18	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		630	414	
	ԸՆՏՐՈՎԻ		54	36	
	ՊԱՀՈՒՍԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		39	26	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	29	1590	1044	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ		100	100	
	ՆԱԽԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ				
	ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱ	8			
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ	3			
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈԹԻՉ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ	2			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	42			